

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΓ'. - φύλ. 29 * ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 26 ΤΟΥ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ 1915 * ΑΡΙΘΜΟΣ 574

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ Ἀθηνιώτικες γραφές.
ΑΛΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ Μονοτονία.
Κ, ΚΑΡΘΑΙΟΣ Κηφισιώτικη νύχτα.
ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ Γιὰ ἕνα δικόνε μας.
Ο ΝΟΥΜΑΣ Δήλωση.
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ. Τὸ μεγάλο παιδί (συνέχεια).
ΣΑΙΣΠΗΡ Ὁ Ὀθέλλος (συνέχεια).
ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ—ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ.— Ὅ,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ.—
ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Δ Η Λ Ω Σ Η

Τὸ συλλογιστήκαμε πολὺ ἂν πρέπει νὰ
ξακολογήσουμε τὸ φύλλο καὶ μὲ τούτη
τὴν καινούρια μπόρα ποὺ βρῆκε τὸ "Ε-
θνος. Ἡ ἐπιστράτευση μᾶς πῆρε σκεδὸν
ὄλους τοὺς συνεργάτες, κι ἀκόμα καὶ τοὺς
περισσότερους ἀναγνώστες μας, κ' ἔτσι
βγάζοντας τὸ φύλλο κιντυνεύουμε νὰν τὸ
διαβάζουμε μοναχοί μας, ὅσο νὰ γαληνέ-
ψουν τὰ πράματα.

Ὡστόσο ὁ «Νουμάς», ὅπως πέρασε τὴν
προπερσινὴ κρίση μὲ τοὺς δυὸ πολέμους,
ἔτσι ἐλπίζει νὰ περάσει καὶ τὴ σημερινή,
καὶ θὰ βγαίνει μὲ ὀχτὼ σελίδες, κάθε
δεκαπέντε μέρες, καὶ γιὰ νὰ κρατήσει τὴ
σειρὰ καὶ γιὰ νὰ μὴ σταματήσει τὰ δυὸ
ἔργα, «τὸν Ὀθέλλο» καὶ τὸ «Μεγάλο
παιδί», ποὺ θάτανε μεγάλο ἄδικο καὶ γιὰ
τὰ ἔργα τὰ διαλεχτὰ καὶ γιὰ τοὺς ἀνα-
γνώστες μας.

Οἱ συντρομητές μας λογαριάζοντας
τὴν κρίσιμη περίσταση δὲν πρέπει νὰ θ-
πολογίσουν ἐμπορικά, νὰ συλλογιστοῦνε
δηλαδὴ ἂ ζημιώνονται, καὶ πόσο, μὲ
τὸ ἀραίωμα τοῦ φύλλου, μὰ τὸ ἐναντίο,
νὰ μᾶς συχαροῦνε ποὺ μὲ τέτια κρίση τὸ
ωύλλο δὲν τὸ πάψαμε.

Ἀργότερα, ὅταν ἡ κατάσταση διορθω-
θεῖ, θὰ δώσουμε τὶς σελίδες ποὺ, ἀπὸ ἄ-
νώτερη βία, καθυστεροῦμε σήμερα κ' ἔτσι
δὲ θὰ χάσουν τίποτα.

ΓΙΑ ΕΝΑ ΔΙΚΟΝΕ ΜΑΣ...

Τόσα καὶ τόσα γραφτήκανε γιὰ τὸ Γρανίτσα, τὸ βου-
λευτή, τὸ δημοσιογράφο, τὸν κωμωδιογράφο, τὸ χαρι-
τολόγο, τὸ μυθογράφο, τὸν πολιτειολόγο, ποὺ τόσο
γλήγορα μᾶς ἔφυγε. Γιὰ τὸ δημοτικιστὴ Γρανίτσα
ἔμως δὲ γράφτηκε οὔτε λέξη. Κι ἔμως ὁ δημοτικι-
σμός εἶτανε μιά ἀπὸ τὶς τόσες ἀρετές του, ἴσως καὶ ἡ
πιὸ τρανή.

Γιὰτ' εἶτανε ὁ Γρανίτσας ἀπὸ τοὺς λίγους καὶ τοὺς
διαλεχτοὺς ποὺ μπήκανε στὸν ἀγώνα, ὅχι γιὰ νὰ θο-
ρυθήσουν καὶ γιὰ νὰ ξεμεταλλευτοῦνε σὲ πρώτη, εὐ-
καιρία τὸ δημοτικισμό τους, μὰ ἀπὸ κείνους ποὺ μπαί-
νουνε στὸν ἀγώνα ἀθόρυβα γιὰ νὰ δουλέψουν, ὅσο τοὺς
εἶναι δυνατὸ, μὲ κάθε τρόπο καὶ μὲ κάθε μέσο γιὰ τὴν
τελιωτικὴ ἐπικράτηση τῆς Ἰδέας. Ὁ Νουμάς» ἔχει
κάθε δικαίωμα νὰν τὸ ὑποστηρίξει αὐτὸ μὲ πεποίθηση,
γιατὶ ὁ Γρανίτσας τοῦ στάθηκε ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ ἀ-
φοσιωμένους φίλους καὶ ὑποστηρικτὲς καὶ συντέλεσε
μὲ τὴν προσωπικὴ του ἐνέργεια νὰν τοῦ ξασφαλίσαι
μιά γενναία καὶ σίγουρη συντρομή. Κι ἔμως κάθε
τόσο τὸλεγε πὼς τίποτα δὲν ἔκαμε, ἀπὸ ὅ,τι ὄνειρευό-
τανε, γιὰ τὰ «Νουμά» καὶ γιὰ τὴν Ἰδέα!

Ὁ Γρανίτσας εἶχε τὸ χάρισμα νὰφοσιώνεται. Εἶχε
ἀφοσιωθεῖ στὰ γράμματα, εἶχε ἀφοσιωθεῖ στὸ Βενιζέ-
λο, εἶχε ἀφοσιωθεῖ στὴ δημοτικὴ. Ἴσως γιὰ τοῦτο
παυθενὰ δὲ ζητοῦσε πρωτάτα. Τὸν εἶδαμε νὰ δουλεύει
ἀθόρυβα καὶ νὰν τὴ θαρρεῖ χρέος τὴν τέτοια ἐργασία
του.

Δὲ γίνεται· θάχει ἀφίσει ἐργασία φιλολογικὴ ἀνέκ-
δοτη. Κι ἀρκετὴ μάλιστα. Τὸ προπερασμένο καλο-
καίρι μᾶς ἔλεγε πὼς γράφει τοὺς «μύθους» του καὶ
πὼς θὰν τοὺς δώσει στὸ «Νουμά». Εἶχε τελιωμένο καὶ
τὸ «Μαῦρο καράδι» ποὺ ἕνα κομμάτι του δημοσιεύτηκε
στὸ «Νουμά» τοῦ 1914 (σελ. 180). Εἶχε καὶ κάπιο
δράμα του ἔτοιμο. Ἀμὰ δημοσιευτοῦνε αὐτά, θὰ φα-
νερωθεῖ καλύτερα ὁ Γρανίτσας σὲ κείνους ποὺ δὲν εὐ-
τυχήσανε νὰν τονὲ γνωρίσουνε ἀπὸ κοντά.

Γιὰ μᾶς, τοὺς φίλους του, ὁ Στέφανος, καὶ δίχως
τὰ ἔργα του τὰνέκδοτα, εἶτανε ἀρκετὰ φανερωμένος.
Γιὰ τοῦτο μᾶς ἔθλιψε βαθεῖα ὁ θάνατός του.

— Σὰν ἀηδὸνι πέρασε. Μᾶς γλυκοτραγοῦδησε λίγο
κ' ἐχάθη...

Τὰ λόγι' αὐτά, ποὺ μὲ μάτια βουρκωμένα τᾶπε κά-
πιος φίλος του στενός, εἶναι ἀρκετὰ νὰ δείξουν τί χά-
σαμε. Καὶ τὰ λόγι' αὐτά ταιριάζονε, σὰν ὁ καλύτερος
ἐπιτάφιος, στὸ σεμνὸ, στὸν ἀγγελόψυχο, στὸν εὐγενικὸ
μας φίλο καὶ συναγωνιστὴ.

ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ

ΓΟΥ'ΙΛΙΑΜ ΣΚΙΣΠΗΡ

Ο ΘΕΛΛΟΣ

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΘΕΟΤΟΚΗ

6—

ΑΙΜ. Τι θά τὸ κάμεις;
 Γιατί μὲ τόσο πείσμα νὰ μὲ βιάζεις
 Νὰ τὸ ζαπώσω;
 ΓΙΑΓ. (Ἀρπάζοντας τὸ μαντήλι). Ἐσένα τί σὲ μέλει;
 ΑΙΜ. Ἄν γιὰ σπουδαίους σκοποὺς δὲ χρησιμεύει,
 Δώσε μοῦ το ξανά. Ἡ κυρία ἢ καυμένη
 Θὰ τρέχει σὰν τρελλή, ἅμα καταλάβει
 Πῶς πλιά δὲν τῶχει.
 ΓΙΑΓ. Κάμε πῶς δὲν ξέρεις
 Τίποτα. Μοῦ χρειάζεται. Ἐλα φεύγα.
 Ἡ Αἰμίλια φεύγει.
 Τὸ μαντήλι τοῦ Κάσσιου τὸ κονάκι
 Θὰ χάσω καὶ θὰ κάμω νὰ τὸ βρεῖ.
 Πράγματα τιποτένια κι' ἀλαφριά
 Σὰν τὸν ἀγέρα, γιὰ ἕναν ποῦ ζηλεύει
 Ἀπόδειξη εἶναι θετικιά, σὰ νάταν
 Μαρτυρημένα μέσα στὰ Βαγγέλια.
 Κάτι μ' αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνεῖ. Ὁ Μαῦρος
 Μὲ τὸ φαρμάκωμά μου ἐλοένα ἀλλάζει!—
 Οἱ βλαβερὲς ἰδέες εἶναι φαρμάκια
 Ποῦ μεταβιάς πρὶκίζουσιν στήν ἀρχή,
 Μὰ ποῦ ἔταν λίγο τὸ αἶμα ἀνακατέψουν
 Παίρνουν φωτιά σὰ μέταλλα θειαφιοῦ.
 Αὐτὸ εἶπα;—Νάτος πῶρχεται.—Γιὰ ἰδέες τον!
 Οὔτε σκάρφι, οὔτε ἀφριόνι, οὔτε κανένα
 Σιρόπι ὑπνωτικό, πλιά δὲ μπορεῖ
 Στὸ ψεσινὸ γλυκὸ ἀποκοίμισμά σου
 Νὰ σὲ φλωμώσει!—

Ἐανόρχεται ὁ Ὁθέλλος.

ΟΘΕΛ. Ἐμὲ νὰ μὲ γελάσει!
 ΓΙΑΓ. Πῶς, στρατηγέ μου;
 ΟΘΕΛ. Ἄχ μὴν τὸ ξαναεἰπείς!
 Ὡ φεύγα! Ἐσὺ μ' ἐκάθισες στὴ στρέβλα!
 Κάλλιο νᾶναι κανεὶς ἀπατημένος
 Περίσσια, ἐγὼ τὸ ὀρκίζομαι, παρὰ
 Νὰ τὸ γνωρίζει λίγο.
 ΓΙΑΓ. Τί εἶπες, Κύριε;
 ΟΘΕΛ. Εἴθερα ἐγὼ ἂν ξεφάντωνε κρυφά μου!
 Δὲν τᾶβλεπα, δὲν εἶχα τὴν ἰδέα,
 Δὲ μ' ἔδλαφτε. Κοιμήθηκα καλὰ
 Τὴ νύχτα καὶ χαρὰ εἶχα κ' ἡσυχία.
 Στὰ χεῖλη της τοῦ Κάσσιου τὰ φιλιὰ

Δὲν τᾶβρισκα. Ὁ κλεμμένος ποῦ δὲ νοιώθει
 Πῶς τοῦχουν κλέψει κάτι, ἄς μὴν τὸ μάθει
 Κ' ἔτσι δὲν εἶναι ὀλότελα κλεμμένος.
 ΓΙΑΓ. Πολὺ μοῦ κακοφαίνεται ὅ,τι ἀκούω.
 ΟΘΕΛ. Κι' ἂν ὄλος ὁ στρατὸς, ὡς κ' οἱ φαντάροι,
 Εἶχαν μαλάξει τὸ γλυκὸ τῆς σῶμα,
 Μὰ δίχως νὰ τὸ ξέρω μοναχά,
 Εὐτυχισμένος θάμουν! Ἄχ γιὰ πάντα
 Τώρα ἔχε γειὰ ἡσυχία, ἔχε γειὰ εὐχαρίστια,
 Ἀσκέρι φτεροστόλιστο ἔχε γειὰ,
 Ἐχέτε γειὰ περήφανοι πολέμοι,
 Ποῦ κάνετε ἀρετὴ τὴ φιλαυτία.
 Ἄχ ἔχε γειὰ φαρί ποῦ χρημητίζεις,
 Καὶ σάλπιγγα βραχνόλαλη ἔχε γειὰ,
 Ἐχέτε γειὰ ψηλόφωνα σουραύλια,
 Ταμπούρα ποῦ ταραζέτε τὸ νοῦ,
 Βασιλικὲς σημαῖες, μεγαλοπρέπειες,
 Τιμές, πομπὲς καὶ δόξες τοῦ πολέμου.
 Καὶ σεῖς, ὦ μηχανὲς θανατοδότρες,
 Ποῦ τὰ τραχειὰ σας στόματα ἀντιφτιάνουν
 Τὲς τρομερὲς κραυγὲς τοῦ αἰώνιου Δία,
 Ἐχέτε γειὰ! τοῦ Ὁθέλλου τὸ ἔργο πάει!
 ΓΙΑΓ. Μπορεῖ νὰ γένει αὐτὸ, Κυριέ μου;
 ΟΘΕΛ. Ἄχρεῖε!
 Ἀπόδειξε ποῦ ἡ ἀγάπη μου εἶναι πόρνη,
 Ἀπόδειξέ το φανερά, εἰδ' ἄλλοιῶς,

Τὸν πιάνει ἀπὸ τὸ λαιμὸ.

Μὰ τὸ ὅ,τι ἀξίζει ἢ ἀθάνατη ἢ ψυχὴ μου,
 Κάλλιο σκυλλί ἐσὺ νάχες γεννηθεῖ,
 Παρὰ νὰ σ' εὔρει ἢ ξυπνημένη ἢ ὀργή μου!
 ΓΙΑΓ. Σ' αὐτὸ ἐκατάρθες;
 ΟΘΕΛ. Κάμε με νὰ ἰδῶ,
 Ἡ ἀπόδειξέ το κᾶν μὰ ἢ ἀπόδειξή σου,
 Θηλειὲς δὲν πρέπει νάχει καὶ ρετζέδες,
 Ὅθε θὰ μπόρειε ὁ δισταγμὸς νὰ ντένει.
 Ἄλλοιῶς, ἄλλοι σου!
 ΓΙΑΓ. Εὐγενικέ μου Κύριε—
 ΟΘΕΛ. Ἄν τὴ συκοφαντεῖς καὶ μὲ στρεβλόνας,
 Πλιά μὴν παρακαλεῖς. Κάθε μετάνοια
 Παράτησε. Στῆς φρίκης τὸ κεφάλι
 Σώρευε φρίκες· κάμε κακουργίες
 Ποῦ νὰ τὲς κλαῖν τὰ οὐράνια καὶ νὰ σκιαζοῦν
 Ὅλην τὴ γῆ, γιὰτὶ στὴν κόλασή σου

Τίποτα πλιό μεγάλο δὲ θὰ σμιξείς.
 ΓΙΑΓ. Χάρη ζητῶ! Οὐρανέ, συμπάθησέ με!
 Εἶσαι ἄντρας; ἔχεις φρένα καὶ ψυχὴ; —
 Ὁ θεὸς μαζὶ σου πάρε μου τὴ θέση. —
 Τρελλός, δυστυχισμένος πῶχω ζήσει
 Γιὰ νὰ γενεὶ κακία ἢ τιμιότητά μου! —
 Ὡ κόσμε τέρας, κόσμε σήμεωσέ το,
 Νάσαι κανέννας τίμιος καὶ σωστός
 Δὲν εἶναι ἀσφάλεια! — Εὐχαριστῶ γιὰ τοῦτο
 Τὸ μάθημα ἀπὸ τώρα καὶ στὸ ἐξῆς
 Δὲ θὰ ἀγαπήσω πλιὰ κανένα φίλο
 Τὶ στὴν ἀγάπη τόση θλίψη ὀφείλω!
 ΟΘΕΑ. Ὅχι, ὄχι, μείνε. Ἐπρεπε νάσαι τίμιος.
 ΓΙΑΓ. Ἐξυπνος νάσαι! τί ἢ τιμιότητα εἶναι
 Μιὰ ζούρλια ποῦ ὄ,τι ἐργάζεται χαλάει.
 ΟΘΕΑ. Πιστεύω ποῦ εἶναι καὶ δὲν εἶναι τίμια,
 Μὰ τὸν κόσμο, ἢ γυναῖκα μου πιστεύω
 Ποῦ δίκαιος εἶσαι καὶ δὲν εἶσαι. Θέλω
 Ἀπόδειξη νὰ λάβω. Τὸνομά της,
 Ποῦ ἀμόλευτο ἦταν ὅσο καὶ τῆς Ἄρτεμης
 Τὸ πρόσωπο, εἶναι τώρα λερωμένο
 Καὶ μαῦρο σὰν τὴν ὄψη μου. Ἄν ὑπάρχουν
 Σκοινιά, φωτιά, μαχαίρια, ποταμοὶ
 Ποῦ πνίγουν, δέ θα τὸ υποφέρω! Ἄς ἦμουν
 Βεβαιωμένος.
 ΓΙΑΓ. Βλέπω πῶς τὸ πάθος
 Σὲ κατατρῶγει, Κύριε. Μετανοίονω
 Ποῦ ἐμίλησα. Μὰ θάθελες βεβαίωση;
 ΟΘΕΑ. Θάθελα. Θέλω. Ναι.
 ΓΙΑΓ. Καὶ δυνατὸ εἶναι.
 Μὰ τί λογῆς βεβαίωση, Κύριέ μου;
 Ἴσως νὰ τοὺς ἰδεῖς ζευγαρωμένους;
 ΟΘΕΑ. Ὡ κόλαση καὶ χάρη! — Ὡχ! —
 ΓΙΑΓ. Θέ νάταν
 Κόπος καὶ δυσκολία σὲ τέτοια στάση
 Νὰ τοὺς κάμει κανέννας νὰ δειχτοῦνε.
 Ὡ, στείλε τους στὸν Ἄδη, ἂν ἄλλα μάτια,
 Ἐχτός ἀπ' τὰ δικά τους, τοὺς ἰδοῦν
 Σ' ἓνα κρεβάτι ἀντάμα. Τί ἄλλο, τί ἄλλο,
 Βεβαίωση θὰ σοῦ δώσει; Λέγε ὁ ἴδιος.
 Ἀδύνατο εἶναι νὰ τὸ ἰδεῖς αὐτό,
 Κι' ἂν ζήτηζαν σὰν τράγοι, ἢ σὰ μαϊμούδες,
 Κι' ἀπὸ τὴ λύσσα ἂν ἦταν σὰν τοὺς λύκους
 Λήξουροι, καὶ τρελλοί, ὅσο ἢ ἀνεμυαλιὰ
 Κάνει κουτούς τοὺς μεθυσμένους, Κύριε.
 Ἄν εἴμποροῦν βεβαίωση νὰ σοῦ δώσουν
 Σημάδια φανερά καὶ στηριγμένα
 Ποῦ ἴσια ὀδηγοῦν στὴν πόρτα τῆς ἀλήθειας,
 Θέ νὰ τὰ λάβεις ἴσως.
 ΟΘΕΑ. Φανερά
 Τὴν ἀπιστία της θέλω ν' ἀποδείξεις.
 ΓΙΑΓ. Τὸ ἔργο δὲ μοῦ ἀρέσει, μὰ ἀφοῦ ἐπήγα
 Τόσο μακριὰ σὲ τούτην τὴ δουλειά,
 Γιατὶ τρελλὴ τιμιότητα καὶ ἀγάπη
 Μ' ἔσπρωχνε, ἐγὼ τὸ δέχομαι. Μιὰ νύχτα

Ἦμουνα πλαγιασμένος μὲ τὸν Κάσσιο,
 Τώρα ὕστερα, μὰ πόνοι φοβεροὶ
 Στὰ δόντια, δὲ μ' ἀφίναν νὰ κοιμουμαι.
 Ὑπάρχουν κάτι ἀνθρώποι τόσο χαῖνοι
 Ποῦ τὲς δουλιές τους μουρμουροῦν στὸν ὕπνο,
 Κ' ἓνας τους εἶναι ὁ Κάσσιος. —
 Τὸν ἄκουσα στὸν ὕπνο του νὰ λέει:
 «Γλυκαῖά μου Δεσδεμόνα, μὲ πονήριες
 Κρυφὸ τὸν ἔρωτά μας ἄς βαστοῦμε».
 Κ' ἔπειτα, Κύριε, μοῦβιασε τὸ χέρι
 Μοῦ τῶσφιξε κ' ἐφώνησε: «Γλυκό μου
 Πλάσμα» καὶ μὲ φιλοῦσε φλογερά
 Σὰ νάθελε ἀπ' τὰ χεῖλη νὰ μοῦ βγάλει
 Σόρριζα τὰ φιλιὰ μου. Τὸ μῆρι του
 Στὰ σκέλη μου τ' ἀκκοῦμπησε στερνά,
 Ἐστέναξε μ' ἐφίλησε καὶ τέλος
 Ἐφώνησε: «Ἄχ, καταραμένη τύχη,
 Ποῦ σ' ἔδωκε τοῦ Μαύρου!»
 ΟΘΕΑ. Ὡ φρίκη, ὦ φρίκη!
 ΓΙΑΓ. Μὰ αὐτὸ δὲν ἦταν παρὰ τὸνεῖρό του.
 ΟΘΕΑ. Ναι, μὰ ἀποδειχνεὶ κάτι περασμένο,
 Δίνει ὑποψία κι' ἄς εἶναι μόνο σκιόρμα.
 ΓΙΑΓ. Κι' αὐτὸ μπορεῖ νὰ δυναμώσει κι' ἄλλα
 Σημάδια ποῦναι ἀπόδειξες ἀδέσκιες.
 ΟΘΕΑ. Κομμάτια θὰ τὴν κάμω.
 ΓΙΑΓ. Ἐχε τὸ νοῦ σου.
 Δὲν εἶδαμε ὡς τὰ τώρα νάχει κάμει
 Κακό, καὶ τίμια ἀκόμη μπορεῖ νάσαι.
 Μὰ πές μου μόνο τοῦτο: Εἶδες ποτέ σου
 Στὰ χέρια τῆς κυρᾶς σου ἓνα μαντήλι
 Μὲ φράουλες κεντητές;
 ΟΘΕΑ. Τῆς εἶχα δώσει
 Ἐγὼ γιὰ πρῶτο χάρισμα ἓνα τέτοιο.
 ΓΙΑΓ. Δὲν τὸ γνωρίζω ἄλλὰ μ' ἓνα παρόμοιο
 Μαντήλι, κ' εἶμαι βέβαιος πῶς αὐτὸ ἦταν
 Τῆς γυναικός σου, σήμερα τὸν Κάσσιο
 Τὰ γένεια του τὸν εἶδα νὰ σφογγίζει.
 ΟΘΕΑ. Ἄν εἶναι ἀλήθεια ἐκεῖνο.
 ΓΙΑΓ. Ἄν εἶναι ἐκεῖνο
 Ἦ ὅποιο δικό της ἄλλο, μάρτυράει
 Ἐνάντια τῆς μὲ τᾶλλα τὰ σημάδια.
 ΟΘΕΑ. Χίλιες ζωὲς ἄς εἶχε αὐτὸς ὁ σκλάβος!
 Πάρα φτωχιά κι' ἀνήμπορη εἶναι ἢ μία
 Γιὰ τὴν ἐγδίκησή μου! Ἀληθινὸ εἶναι
 Τὸ βλέπω, Γιάγο. Κοίτα, ἐδὼ σκορπάω
 Ὅλην τὴν τρυφερή μου τὴν ἀγάπη
 Στὸν ἀγέρα μ' αὐτὴν τὴ φουσησιά.
 Ἐφυγε. —
 Ἄνεδα μαύρη ἐγδίκηση ἀπ' τὰ βάθη
 Τῆς κόλασης, τὸ στέμμα σου, ἄχ ἀγάπη,
 Καὶ τὸν ἐγκάρδιο θρόνο σου στὸ μῖσος
 Τὸ ἀπάνθρωπο παράδος τα' κι' ὦ στήθος,
 Φούσκονε ἀπὸ τὸ βάρος ποῦ σὲ θλίβει,
 Γλώσσες ὀχιάς εἶναι τὸ φόρτωμά σου!
 ΓΙΑΓ. Μὰ γιὰ τὴν ὥρα ἠσύχασε!

ΟΘΕΛ. Αίμα, αίμα!
 ΓΙΑΓ. Ὑπομονή, τί ἴσως θ' ἀλλάξεις γνώμη.
 ΟΘΕΛ. Γιάγο, ποτέ, ποτέ! Καθὼς τοῦ Πόντου
 Ἄπανωτὰ τὰ κύματα κυλᾶνε,
 Καὶ τὸ ψυχρὸ τὸ ρέμα του ποτὲ
 Δὲν ἀμπωτίζει, μὰ στὴν Προποντίδα
 Καὶ στὸν Ἑλλησποντο ἄκοπα στρατεύει,
 Ἔτσι καὶ οἱ αἱματεροὶ μου οἱ στοχασμοὶ
 Ποτέ, στὸν ἄγριο δρόμο τους ὀπίσω
 Δὲ θὰ κοιτάξουν, οὔτε θ' ἀμπωτίσουν
 Ποτέ τους σὲ μιὰ ἀγάπη ταπεινή,
 Ὡς ποὺ νὰ ἀνοίξει διάπλοτο τὸ στόμα
 Ἡ ἐγδίκηση καὶ νὰ τοὺς καταπιεῖ. (Γονατίζει).
 Μὰ ἐκεῖνο τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ,
 Μὲ σεβασμὸ πρὸς τὸν ἱερὸ τὸν ἕρκο,
 Τὸ λόγο μου ἐδῶ τώρα ἐγὼ σκλαβόνω.
 (ἀκολουθεῖ)

ΑΘΗΝΙΩΤΙΚΕΣ ΓΡΑΦΕΣ

Ψ.

Βγήκε στὰ ὄνειρα ἢ ταξιδέφτρα μου ψυχή...
 Ἔνα βουητὸ ἀκουγότανε στὸν κόσμον ὅλο.
 Σὰ βροχὴ πέφτανε τὰστέρια.
 Ἡ θάλασσα χυνότανε σὰν ξεχειλισμένο ποτάμι.
 Κ' ὕστερα, ἓνα βαθὺ σταχτι χρώμα ἔπεσε ἀπάνω στὴν
 Πλάση.
 Ὅλα εἶχανε χάσει τὸ βάρος τους.
 Κι ἄκουγα τὴ φωνή μου· «Ποῦ εἶσαι; Ποῦ εἶσαι;»
 Ἔφεξες σὰν Παναγιά μπροστά μου.
 Μοῦ σκέπασες τὰ μάτια μὲ τᾶχραντὰ σου χέρια.
 Καὶ μοῦ εἶπες· «Εἶμαστε στὴν Πόλη. Κοιμήσου.»
 Κ' εἶδα ὕστερα τὸ γέρο ποὺ βλέπω πάντα στὸν ὕπνο μου.
 Θᾶτανε χίλιω χρονῶ, κ' εἶτανε ἄσαρκος, καὶ δὲν ξέρω
 πῶς εἶτανε, κ' ἔλεγε συλλαβιστὰ· «Εἶναι δῶ στὴν Πόλη ἓνας
 Βασιλιάς...»
 Χάθηκε ὁ Γέρος, καὶ βρέθηκα στὴν Ἁγιά Σοφία.
 Μπρὸς τὸ Ἱερὸ δώδεκα χρυσοπυμένον βασιλιάδες ψέλ-
 νανε γύρω ἀπὸ μιὰ χρυσὴ κολυμπήθρα.
 Ἔου στεκόσουνε στὴ μέση καὶ κρατοῦσες στὴν ἀγκαλιά
 σου τὸν Ἥλιο.
 Κ' οἱ βασιλιάδες τὸν πολυχρονίζανε.
 Δὲν κατάλαβα πῶς βρέθηκα ξάφνου στὴν ξώπορτα τῆς
 Ἐκκλησιᾶς.
 Ἐκεῖ ἀντάμωσα πάλι τὸ Γέρο.
 Ἡ καλοσύνη του μὲ πρόσταξε νὰ σκύψω νὰ τοῦ φιλήσω
 τὸ χέρι.
 Καὶ κείνος μὲ βλόγησε.
 Σ' ὅλο μου τὸ κορμὶ ἓνα φῶς κυμάτισε.
 Καὶ ξύπνησα.
 Τὰ χεῖλια μου κάνανε νὰ ποῦνε ἀκόμα· «Ποῦ εἶσαι; Ποῦ
 εἶσαι;»
 Ἡ ψυχὴ μου εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὰ ὄνειρα...

ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ

ΚΗΦΙΣΙΩΤΙΚΗ ΝΥΧΤΑ

Τοῦ ποιητῆ Ῥήγα Γκόλφη.

Οἱ λεῦκες οἱ ἀσημόκορφες δὲ σειοῦνται
 Στὸ Κεφαλᾶρι, κί οὔτε ποὺ ἀνασαινοῦν,
 Κί ὅλα στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ σπαίνοῦν,
 Τὴ σκέψη λὲς τοῦ Πλάστη ποὺ ἀφουγκριοῦνται.
 Κάτω ἀπὸ τίς σκιὰς διὸ νιοὶ σφιχτοκρατοῦνται
 Στέκονται μιὰ στιγμὴ, γαὶ ἀργοδιαβαίνοῦν,
 Σὰ θύμησες κρυφὲς ποὺ ὄλο μακραίνοῦν,
 Μὰ ὡς τὴ στερνὴ πνοὴ δὲ λησμονιοῦνται...
 Χρυσόνειρα!— Κυμάτου ἀφροὶ ποὺ σβοῦνε
 Στῆς ἀλήθειᾶς τὸ πέτρινο ἀκρογιάλι!
 Τῆς ἡμέρας τὸ φῶς δὲν ταγιανοῦνε...
 Στοῦ «τώρα» πέστε λίγο τὴν ἀγάλη,
 Νιάτα χρυσά, ποὺ ἀγκαλιαστὰ τραβᾶτε!—
 Χίλιες εὐκὲς μαζί σας κεὶ ποὺ πάτε!

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΜΟΝΟΤΟΝΙΑ

Στὸν ξάδερφό μου Α. Ρ.

Ἡ μιὰ ὥρα, πάντα τὴν ἄλλη ἀκλουθαί.
 Τὰ σύννεφα βρέχουν πάντα ἴδια πάλι
 Νὰ μαυρίσουν τὸ λούλουδο σκορπάει
 Τὴν Ὀμορφιά, πεθαίνει ἄνθοι πάντ' ἄλλοι
 ἄνθοῦν. Ρυθμὸς πάντα ἴδιος κυβερνάει
 Τυφλὸ τὸ ἄλογο μὲ σκυφτὸ κεφάλι
 Ζεμένο στὸ πηγᾶδι ὄλο γυρνάει.
 Κάθε νιός, κάθε νιά πάντα ἀγαπάει.
 Κί ὁ Πόνος τὴ χαρὰ νικά στὴν Πάλη
 Τὴν αἰώνια, ἢ κ' ἡ χαρὰ τὸν Πόνο, ἢ βρῶση
 Ἄστειρευτὴ κάτω ἀπ' τὸ Κυπαρισιο
 Τῶν Τάφων φιλιῶν σμίγουν πάντα χεῖλη.
 Κί ὁ Ἥλιος ποὺ γιὰ αἰῶνες λάμπει ὁ ἴδιος θὰ σβύσει
 Κί ὄλο θ' ἀνάβουν καὶ θὰ χάνονται Ἥλιοι.

ΑΛΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ

Ο, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Ἡ «Κερκυραϊκὴ ἀνθολογία», τὸ καινούριο φιλολο-
 γικὸ περιοδικὸ ποὺ βγήκε στὴν Κέρκυρα ἀπὸ τὴ «Συντρο-
 φιά τῶν Ἑννιά» εἶναι περιοδικὸ ποὺ τιμᾶει ἀληθινὰ τὰ ἐλ-
 ληνικὰ γράμματα. Στὸ ἐρχόμενο φύλλο θὰ δημοσιεύουμε
 τὸν πρόλογό του ποὺ ξηγεῖ τὸ σκοπὸ τῆς ἐκδοσης.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Εἰρ. Δεντρο. Κέρκυρα καὶ κ. Α. Ζαδ. Ἐδῶ. Σᾶς
 εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ δηγήματά σας μὰ γιὰ τὴν ὥρα ἀδύνατο
 νὰν τὰ τυπώσουμε. Ποῦ τόπος! Θὰ τυπωθοῦν ἄμα τελιωσει
 ἢ μιὰ ἀπὸ τίς δύο συνέχειες.—κ. Μ. Κουρτ. Μιτυλήνη. Δὲν
 ἀπαντήσατε στὸ γράμμα μας.—κ. Γ. Κοκ. Θὰ δημοσιευτεῖ.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΝΗ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ἰδιοκτήτης : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, ἀρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συνδρομή χρονιάτικη : Δρ. 20.

Βρίσκεται στο βιβλιοπωλείο Γ. Βασιλείου (ὁδὸς Σταδίου 42) και στο ἑφημεριδοπωλείο Γιαννοπούλου, ὁδὸς Πανεπιστημίου 81, (Χαυτεία).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

ΟΧΙ τυχודωχτική πολιτική. Τὸ ἐναντίο. Πολιτική λογαριασμένη, μ' ἕναν ὀρισμένο δρόμο, μὲ μιὰ βάση ἐπιτέλους, εἴταν και εἶναι ἡ πολιτική τοῦ Βενιζέλου. Ἄν ἄλλοι κρίνανε τὴν πολιτική αὐτὴ βλαβερὴ γιὰ τὸ Ἔθνος, δικαίωμα τους. Μὰ καμιά κρίση ἀπὸ τώρα, a priori, δὲν μπορεῖ νάβαι σωστή. Τὴν κρίση τὴ σωστὴ θὰν τὴν δώσουν αὔριο τὰ γεγονότα. Κ' εὐχόμαστε (και πρῶτος ὁ Βενιζέλος, σὰν ἀληθινὸς πατριώτης, θὰν τὸ εὐχεται αὐτὸ) τὰ γεγονότα νάρθοῦνε τέτια αὔριο, ὥστε τὸ Ἔθνος νὰ μὴ ζημιωθεῖ, μὰ τὸ ἐναντίο, νὰ ὠφεληθεῖ ποῦ δὲν ἀκολούθησε σήμερα τὴν πολιτική του.

ΤΟΝ εἶπανε και προδότῃ ἀκόμα. Και ἡ φωνὴ αὐτὴ, λένε, βγήκε ἀπὸ τὸ δημοσιογραφικὸ θεωρεῖο τῆς Βουλῆς τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς ποῦ ὁ Βενιζέλος κατάγγελε μιὰ μερίδα τοῦ Ἀθηναϊκοῦ τύπου ὡς πούλημένη στὸ βαρόνο Σέγκ.

Προδότῃς ὁ Βενιζέλος! Τί ψηλά, ἀλήθεια, ποῦ στέκεται ὁ τύπος μας και πόση ἐχτίμηση πρέπει νάχει κανεὶς στοὺς ἐργάτες του και στις κρίσεις τους!

ΔΕ σημαίνει τίποτε ἂν ὁ κ. Ι. Δραγούμης δὲν ἔγινε ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν. Ὅλος ὁ κόσμος, ἐδῶ στὴν Ἀθήνα, ὕστερ' ἀπὸ τὴν πρώτη ὀμιλία του στὴ Βουλὴ και ὕστερ' ἀπὸ τὴν ὑπουργικὴ κρίση τονέ θεωροῦσε σίγουρο ὑπουργό. Αὐτὸ ὠνεῖ. Αὔριο οἱ περιστάσεις θὰν τονέ φέρουνε μόνες τους κι ὁ κόσμος θὰν τὰκῦσει σὰν κάτι ποῦ ἀπὸ καιρὸ τὸ περίμενε.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Das Griechenthum Kleinasiens. Γραμμένο ἀπὸ τὸ γνωστὸ φιλόλογο και θεομὸ φίλο τῆς Ἰδέας Δόχτορα Karl Dieterich ὑφηγητῆ τῆς μέσης και νέας φιλολογίας στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Λειψίας. Ἐκδοσὴ Veit et Comp. Leipzig. Marienstrasse 18. Σελίδες 32. Τιμὴ μισὸ μάρκο.

Μιά θετική και βαθιὰ μελέτη γιὰ τὸν ἑλληνισμὸ τῆς Μι-

κράσιος, ποῦ μέσα σ' αὐτὴν ξετυλίγεται μὲ θαυμαστὴ συντομία ὅλος ὁ σπουδαῖος ὁλός, ποῦ πάντοτ' ἐπαίξε και παίζει σ' αὐτὴν τὴ χώρα ἡ φυλὴ μας. Χρησιμώτατο γιὰ κάθε ξένο, μὰ και γιὰ πολλοὺς Ἕλληνες, ποῦ θὰ θέλανε νὰ ἔχουνε, μιὰ καθαρὴν ἰδέα γιὰ τὰ ζητήματα τῆς ἀνατολῆς και γιὰ τὸν ψηλὸ πολιτιστικὸ προορισμὸ τοῦ Ἑλληνα, ποῦ μὲ τὴν ἠθική και πνευματικὴ του ὑπεροχὴ σίκεται νικητῆς ἀνάμεσα στις ἄλλες φυλές τῆς ἀνατολῆς. «Ὅχι μὲ τὸν ἀγριο θόρυβο τῶν ὀπλων», ὅπως λέει κι' ὁ συγγραφέας, «μόνε μὲ τὰ μέσα εἰρηνικῆς κατάκτησης, ποῦ τοῦχει χαρίσει ἡ φύση, μὲ ἡσυχὴ δημιουργικὴ ὕλη και πνευματικὴ ἐργασία». Τὸ συμπέρασμα, ποῦ διαβάσαμε στὴν τελευταία φράση τῆς μελέτης αὐτῆς, πῶς, ἂν οἱ Τούρκοι θέλουνε νὰ κρατήσουν ἀκόμα τὴν πολιτικὴ τους κυριαρχία στὴ δυτικὴ Μικρασία, θὰ τὸ κατορθώσουνε μονάχα μὲ τὸ ν' ἀνταποκριθοῦνε στὸν ἀγῶνα μὲ διοικητικά και ἐκπαιδευτικά μέτρα, θὰ θέλαμε νὰ τὸ βλέπαμε γραμμένο πιὸ καθαρά, γιὰ νὰ μὴν τῦχει και παρεξηγήσουνε τὰ διοικητικὰ μέτρα οἱ Τούρκοι και πῶς ἔχουνε μεγαλύτερο κουράγιο στὴ βάρβαρη κατάδωξη τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὁ συγγραφέας θέλει βέβαια νὰ πει, πῶς, ἂν οἱ Τούρκοι θέλουνε νὰ ζήσουνε ὡς Ἔθνος, πρέπει ν' ἀφίσουνε στὴ μπάντα τὸ κισμέτι και τὴ χατζάρα και νὰ πασχίσουνε νὰ προκόψουνε κι' αὐτοὶ μὲ τὴ δουλιὰ και μὲ τὴ μόρφωση, σύμφωνα μὲ τὴν ἀπαίτηση τῆς ἐποχῆς και τῆς περικυκλωσιᾶς τους· γιὰτι ἂν ἔακολουθήσουνε νὰ λιμνάζουν, θὰ σαπίσουν και θὰ βρωμίσουνε, — πράμα ποῦ ἐμᾶς τὸ κάτω κάτω δὲ θὰ μᾶς κόστιζε και τόσο πολὺ.

Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Dieterich, ποῦ τὸ συσταίνουμε σ' ὅσους διαβάσουνε γερμανικά, εἶναι ὁ 9ος ἀριθμὸς μιᾶς σειρᾶς συντόμων μελετῶν τοῦ «Deutsches Venderasienskomitee» γιὰ τις χώρες και τοὺς λαοὺς τῆς Τουρκίας ποῦ ἐκδίδονται μὲ τὴ φροντίδα τοῦ Δόχτορα Hugo Crothe στὴ Λειψία.

K. K.

Ἐκδοτικὸς οἶκος Γ. Φέξη στὴ σιγὰ τῆς Λογοτεχνικῆς τοῦ Βιβλιοθήκης μᾶς ἔδωσε τὸ **Λαδοκάρατο**, τὸν ἀμνηστὸ Κεφαλονίτη σατυρικὸ ποιητὴ ποῦ πρέπει νὰ στολιξέι τὴ βιβλιοθήκη κάθε Ρωμιοῦ φιλαναγωγόστῃ. Ὁ **Λαδοκάρατος** τοῦ Φέξη πουλιέται 4 δρ. σ' ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γραμμὴ Πειραιῶς—Ἀλεξανδρείας

Μόλις ἐκ τῶν ἀγγλικῶν ναυπηγείων παραλειφθὲν θαλαμηγὸν «ΣΥΡΙΑ» ταχύτητος 15 μιλίων, ἀμυθῆτου πολυτελείας και ἀνέσεως ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς (παράλια Τρούμπας) ἑκαστον ΣΑΒΒΑΤΟΝ ὥρα 3 μ. μ. κατ' εὐθείαν δι' Ἀλεξανδρείαν.

Γραμμὴ Πειραιῶς-Θεσσαλονίκης-Καβάλλας

Γραμμὴ Πειραιῶς-Κωνσταντινῶν

Τὸ μὲ διπλοὺς ἔλικας και μηχανὰς ἀφθάστου ταχύτητος πολυτελείας και ἀνέσεως θαλαμηγὸν ἀτμοπλοῖον «ΕΣΠΕΡΙΑ» ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς (Παράλια Τρούμπας).

Ἐκαστὴν ΤΕΤΑΡΤΗΝ, ὥραν 10.30 μ. μ., διὰ Σύρον, Ἄνδρον, Κόρθιον και Τήνον.

Ἐκαστὴν ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ, ὥραν 8ην μ. μ. κατ' εὐθείαν διὰ Θεσσαλονίκην-Καβάλλαν.

Διὰ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντέον :

Ἐν Ἀθήναις. Γραφεῖα Γεν. Διευθύνσεως, ὁδὸς Ἀπελλοῦ ἀριθ. 1 και εἰς τὰ Πρακτορεῖα ταξιδίων κ. κ. Θωμᾶ Κουκ και Υἱοῦ, Ἀδελφῶν Γκιόλμαν και Σ. Σωτιάδου, (Πλατεῖα Συντάγματος) και Ἰωάν. Ρέντα (παρὰ τὸν ἡλεκτρικὸν σταθμὸν Ὀμοιοίας).

Ἐν Πειραιεῖ. Γεν. Πρακτορεῖον, ὁδὸς Φίλωνος, 44, (ὄπισθεν Ἀγίας Τριάδος).

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Μ. Π. Σαλβάγον, ὁδὸς Ἀντωνιάδου

(Ἐκ τοῦ Πρακτορείου)

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

✠ Τ Ο Μ Ε Γ Α Λ Ο Π Α Ι Δ Ι ✠

5.—

— Δὲν εἶπατε τίποτα γιὰ τὴ θρησκεία. Ἡ θρησκεία εἶναι ἕνας μεγάλος παράγοντας. Δίχως τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, τίποτα δὲν κάνει ὁ ἄνθρωπος, εἶπε ὁ παπᾶς σ' ἕναν ἐπίσημο τόνο.

— Σωστά. Πρῶτα ὁ Θεός, εἶπε ἕνας ἐργάτης.

— Ὅποιος πηγαίνει τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ, δὲν ἔχει τίποτα νὰ φοβηθῇ. Αὐτὸ παιδιὰ μου νὰ μὴν τὸ ξεχνᾶτε.

— Τί ἀνακατεύεις, παπᾶ, τὸ Θεό ; Ὁ Θεός εἶναι ἀψηλά, ἀκούστηκε μιὰ φωνή.

Ὁ παπᾶς ξαφνιασμένος κάτι ἐτοιμάστηκε νὰ πῆ μὰ τὴ στιγμή ἐκείνη ἀντήχησε ὁ ἦχος ἑνὸς τραγουδιοῦ. Ὁ χορὸς ἔψελνε τὸν ἐργατικὸν ὕμνο ! Ὅρθοι ὄλοι ἀφουγκραζόντανε τὸ γλυκὸ τραγοῦδι πού εἶτανε γιομάτο φωτιὰ κι ὀρμή.

Σηκωθῆτε παιδιὰ, καὶ χτυπῆστε !

Καταφρόνια καὶ πείνα μᾶς σφίγγει.

Τὸ μεγάλο μας δίκιο ζητήστε,
καὶ πατήστε τὸ χροῦ τὸ λαρύγγι.

Σὰν ἀδέρφια μ' ἀγάπη ἐνωθῆτε,
Φῶς καινούριο θὰ φέξῃ στὴν πλάση.

Γιὰ στερνὴ σας φορὰ, σηκωθῆτε !

Ἡ ὁρμὴ μας τὰ σίδερα ἄς σπᾶσῃ . . .

— Ναι, θὰ τὰ σπᾶσῃ ! ἀκούστηκε μιὰ φωνή, πού πνίγηκε μέσα στὴ φωνή τοῦ τραγουδιοῦ καὶ μιὰ γροθιά ὑψώθηκε στὸν ἀγέρα ἀψηλά, σφιχτή, γιομάτη φεβέρα.

— Αἶ σὲ καλὸ σου, συνάδερφε, τί ἔπαθες ; ψιθύρισε σιγαλὰ ὁ διπλανός, ἐκπληχτός, κατεβάζοντάς του τὸ χέρι μαλακά.

Κεῖνος τῷρριξε μιὰ ματιὰ γιομάτη ἀπορία καὶ χαμήλωσε τὰ μάτια του, σὰ ντροπιασμένος γι' αὐτὸ πού ξεστόμισε, κ' ἔχωσε τὸ κεφάλι του μέσα στὶς δυὸ χουφτες του, ἀκουμπώντας τοὺς ἀγκῶνες στὰ γόνατά του, ἐνῶ τὸ τραγοῦδι ξακολουθοῦσε νὰ πλύνεται πολεμόχαρο μέσα στὸν ἴδιο παραπονιαρικό, θριαμβικὸ τόνο.

Ἐνας ἐργάτης πρόβαλε τώρα μὲ μιὰ λεκάνη στὸ χέρι. Εἶτανε ἡ λεκάνη μὲ τὸν ἀγιασμό.

— Ἐλάτε νὰ πιῆτε ἀγιασμό, φώναξε.

Ἐνας ἕνας ζύγωνε τὰ χεῖλια του στὰ χεῖλια τῆς λεκάνης καὶ ρουφούσε λίγες γουλιές ἀπὸ τὸ νερὸ πού μύριζε βασιλικό . . . Ὁ χορὸς ξακολουθοῦσε νὰ ψέλνῃ κ' οἱ ἄνθρωποι νὰ μεταλαβαίνουνε . . .

Ἄξαφνα ἀκούστηκε ἕνας κρότος. Κάτι ἔπεσε χάμω κ' ἔσπασε.

— Μωρὲ τρελάθηκες ; Τί εἶναι αὐτὸ πού κανες ; ἀκούστηκε μιὰ φωνὴ τρομαγμένη.

Ὁ ἄνθρωπος πού κρατοῦσε τὴ λεκάνη μὲ τὸν ἀγιασμό, εἶχε ἀπομείνει μὲ τὰ χέρια ἀδειανά. Ὁ ἐργάτης

πούγε βγάλε τὸ λόγο στεκότανε ἀντικρὺ του, τὸνέ κοιτάζε ἀδιάφορος καὶ χαμογελοῦσε.

— Τί εἶναι αὐτὸ πού κανες ; Δὲ συλλογίστηκες τὴν ἁμαρτία ; φώναξε ὁ πρῶτος σαστισμένος κοιτάζοντας τὰ συντρίμια τῆς λεκάνης πούχανε σκορπιστῆ στὸ πάτωμα ἐνῶ τὸ νερὸ εἶχε ἀπλωθῆ μακριά.

Ὅλοι εἶχανε σχηματίσει τώρα ἕναν κύκλο γύρω στὰ συντρίμια τῆς λεκάνης καὶ τὰ κοιτάζανε σὰν ἅγια λείψανα προσπαθώντας ὁ καθένας νὰ στέκεται σὲ τέτοιαν ἀπόσταση πού τὰ παπούτσια του νὰ μὴν ἀγγίζουσε τὸ βρεγμένο πάτωμα. Εἶτανε ἁμαρτία νὰ πατηθῇ ὁ ἀγιασμός !

— Ποιὸς σοῦπε νὰ μοῦ φέρῃς τὴ λεκάνη στὸ στόμα ; Πῶς θὰ πιῶ ἐγὼ τὰ ποτιψίδια τοῦ παπᾶ ; Εἶσαι βέβαιος πῶς τὰ δάχτυλά του πού τὰ βούτησε μέσα, εἶτανε καθαρὰ ; δικιολογῶτανε ὁ ρήτορας γελώντας πάντα μὲ τὸ φέρεσιμό του πού τῷδρισκε σὰν ἕνα πρᾶμα ἄστετο.

Τὸνέ κοιτάζανε μὲ φρίκη. Τί ἔλεγε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ;

— Γιὰ δές, γελᾶει κιόλας. Ἐρριξε χάμω τὴ λεκάνη μὲ τὸν ἀγιασμό καὶ γελᾶει. Δὲν καταλαβαίνει φαίνεται τί ἔκανε ; μουμούρισε κάποιος.

— Τί πρέπει νὰ γίνῃ τώρα ; ρώτησε κάποιος σκεπτικός.

— Ἀλήθεια τί πρέπει νὰ γίνῃ ; Δὲν μπορεῖ τὸ πρᾶμα νὰ μείνῃ ἔτσι, εἶπε ἕνας ἄλλος ἀνήσυχος.

— Αὐτὸ εἶναι γρουσουζιά.

— Νὰ σᾶς πῶ ἐγὼ τί πρέπει νὰ γίνῃ ; Νὰ φέρουμε πάλε τὸν παπᾶ αὔριο νὰ μᾶς διαβάσῃ ἕνα μεγάλον ἀγιασμό. Κι αὐτὸ τὸ μέρος πού ἀπλώθηκε τὸ νερὸ νὰ μὴν τὸ πατήσῃ κανένας ὅσο νὰ διαδαστῇ, σουδούλεψε ἕνας.

— Αὐτὸ εἶναι πολὺ καλὸ.

— Ὡς αὔριο θὰ ξεραθῇ τὸ πάτωμα καὶ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ πατήσῃ δίχως νὰ ξέρῃ.

— Μποροῦμε καλῆτερα νὰ κόψουμε αὐτὲς τὶς σαβίδες πού βραχίκανε καὶ νὰ τὶς κάψουμε, πρότεινε ἄλλος.

— Περιττό' ἄμα διαδαστοῦνε, τὸ ἴδιο κάνει, εἶπε ὁ πρῶτος πούδωκε τὴ σουβουλὴ.

— Γιὰ νὰ μὴ γίνῃ κανένα λάθος, νὰ κάνουμε αὐτὸ. Νά, φώναξε κάποιος.

Ἐβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἕνα χοντρὸ μολύδι, ἔπεσε μπρούμυτα κι ἄρχισε νὰ μολυδῶνῃ τὸ πάτωμα χαράζοντας μιὰ παχειὰ γραμμὴ ὡς ἐκεῖ πού φτάνανε τὰ σύνορα τοῦ νεροῦ ἐνῶ οἱ ἄλλοι σκύδανε ἀπάνω του καὶ παρακολουθοῦσανε τὴ διεύθυνση τοῦ μολυβιοῦ !

— Μπράδο, μπράδο, φωνάζανε ὄλοι.

Ὁ ρήτορας εἶχε τραθηχτή σὲ μιὰν ἄκρη ἐνῶ οἱ ἄλλοι εἶχανε σκηματίσει κύκλους καὶ συζητούσανε.

— Τί τοῦρθε νὰ κάνη τέτοιο πρᾶμα; μουρμούρισε κάποιος.

— Κι ὁ λόγος του παράξενος. Ἐμένα δὲ μοῦ ἄρесе. Τί θὰ πῆ νὰ μὴν περιμένουμε τίποτα ἀπὸ κανένα; Μποροῦμε μεις, μικροὶ ἀνθρώποι, νὰ τὰ θάλουμε μὲ ἄλους τοὺς μεγάλους;

— Σωστά.

— Ἄ δὲν τοὺς παρακαλέσουμε, ἂ δὲν τοὺς κλαυτοῦμε, μποροῦνε κι αὐτοὶ νὰ μᾶς κάνουνε καλὸ; Ὅχι βέβαια. Τί, ἐπανάσταση δηλαδή θὰ κάνουμε;

Σιωπάσανε.

— Σὲ κάποιο βιβλίο θὰ τάχη διαβασμένα αὐτὰ ποὺ μᾶς εἶπε κ' ἦρθε καὶ μᾶς τὰ ξεφοῦρισε ἀπόψε.

— Δὲ φτάνει νὰ διαβάζη κανεὶς. Πρέπει καὶ νὰ νοιώθῃ.

Ἔτσι τὸ φέρισμό του δυσαρέστησε ἄλους κ' ἡ καταδίκη του εἶτανε ὁμόφωνη...

Ἡ γιορτὴ εἶχε τελειώσει. Σιγὰ σιγὰ ἡ σάλα ἄρχισε νὰ δειιάζῃ κ' ἕνας ἀνθρώπος ἀνεβασμένος σὲ μιὰ καρτέκλα ἄρχισε νὰ σβήνῃ τὶς λάμπες... Τελευταῖος κατέβαινε ὁ ρήτορας τῆ σκάλα, μισοσκότεινη, μονάχος. Ἐνας ἀνθρώπος ποὺ ἐρχότανε ἀποπίσω του ἀκούμπησε πάνω στὸν ὄμο του τὸ χέρι του ἀλαφρά. Ἔτανε ὁ Ἀλέξης.

— Στάσου, θέλω νὰ σὲ γνωρίσω. Πῶς σὲ λένε; ῥώτησε ὁ Ἀλέξης.

— Ζήση. Ἐμένα;

— Ἀλέξη.

— Εἶσαι ἐργάτης;

— Ὅχι. Δάσκαλος.

Ἐαφνιάστηκε.

— Δάσκαλος! Τότε τί δουλειὰ ἔχεις ἐδῶ; Ἐσὺ εἶσαι ὄργανο τοῦ κράτους.

— Δὲν εἶμαι πιά.

— Ἄ κατάλαβα. Σὲ ἔχουνε πάψει. Τὸ ἄτιμο τὸ κόμμα, αἱ;

— Ὅχι δὲ μὲ πάψανε, παραιτήθηκα μοναχὸς μου. Δὲν ἤθελα νὰ δουλεύω τὸ κράτος.

Ὁ Ζήσης τὸν κοίταξε μὲ προσοχὴ στὰ μάτια.

— Δὲν πετᾶνε εὐκολὰ μιὰ θέση... Ἄς εἶναι. Καὶ τώρα;

— Τώρα διδάσκω σ' ἕνα Λύκειο.

— Δὲν εἶναι τὸ ἴδιο;

— Ὅχι, αὐτὸ εἶναι ἄλλο πρᾶμα.

Ὁ Ζήσης σκέφτηκε κάμποσο.

— Μοῦ ἄρесеὶ ἡ σκέψη σου. Δόσε μου τὸ χέρι σου. Σφίξανε τὰ χέρια τους.

— Πρέπει νὰ βλεπόμαστε ταχτικά. Ποῦ μπορῶ νὰ σὲ βρῶ; ῥώτησε ὁ Ἀλέξης.

— Κάθε βράδυ ἐδῶ στὴ λέσχη.

Ἦρθε ἡ ὥρα νὰ χωριστοῦνε.

— Μοῦ ἄρεσουνε οἱ ιδέες σου... εἶπε ὁ Ἀλέξης.

— Καὶ μένα ὁ χαρακτήρας σου. Καληνύχτα.

Χωριστήκανε.

— Παράξενος τύπος, ψιθύρισε ὁ Ζήσης στὸ δρόμο.

8.

— Νὰ ποῦμε τὸν Ἀγιοβασίλη, ἀφεντικό, γιὰ τὴν καλὴ χρονιά;

Τῆ στιγμῆ ἐκείνῃ ποὺ ὁ ἥλιος ἔγερνε νὰ βασιλέψῃ ἡ ψυχὴ του διψοῦσε γιὰ κάτι ἄθωο, δροσερό, παιδιάστικο. Εἶδε τὰ δυὸ παιδιὰ ποὺ τὸν κοιτάζανε στὰ μάτια παρακαλεστικά.

— Πέστε τον, ἀποκρίθηκε πρόθυμα.

Τὰ δυὸ παιδιὰ μῆχανε στὴν αὐλή. Ἡ σπιτονοικοκυρὰ μόλις τὰ εἶδε, ἔβαλε τὶς φωνές.

— Ἄσε τα, ἐγὼ τὰ φώναξα, εἶπε ὁ Ἀλέξης ἀπὸ τὸ παράθυρό του.

— Ἄ, τὰ φώναξατε λόγου σας; Τότε ἀλλάζει, ἀποκρίθηκε κείνη ποὺ φοβήθηκε μὴ δώσῃ καμιὰ πεντάρα καὶ ξεδευτῇ.

Τὰ δυὸ παιδιὰ ἀρχίσανε τὸ τραγοῦδι. Ἡ φωνὴ τους μονότονη, ἀρρυθμιστὴ, βιαστικιά. Ὁ σκοπὸς πότε νὰ φτάσουνε στὸ τέλος καὶ νὰ τοιπήσουνε τὴ δεκάρα. Ὁ μεγαλύτερος χτυποῦσε ἕνα ντέφι ποὺ τοῦ τόχανε κάμει οἱ τουρκογύφτισες, ὁ ἄλλος ἔκρουε ἕνα τρίγωνο ἀδιάφορο κ' οἱ δυὸ ἂ συμφωνοῦσε ἢ φωνὴ τους μὲ τὰ ὄργανα.

Ὁ Ἀλέξης ἀκούμποῦσε στὴν κάσσα τοῦ παραθουριοῦ καὶ κοίταζε τὰ δυὸ παιδιὰ ποὺ ἀλλάζανε ματιές γιὰ νὰ κανονίσουνε τὴ στιγμῆ ποὺ θὰ κόβανε τὸ τραγοῦδι ἢ ποὺ θὰ κάνανε καμιὰ πεταξοῦρα γιὰ νὰ τελειώσουνε γληγορότερα. Τὸ τραγοῦδι τὸ μονότονο, ἀντηχοῦσε γιομάτο γλύκα σταυτιά του. Οἱ παραφωνίες χανόντανε, χωνεύανε μέσα στὴ συγκίνηση ποὺ τοῦ γεννοῦσε. Ἐνας ὀλάκερος κόσμος κοιμισμένος, ξυπνοῦσε τὴ στιγμῆ ἐκείνῃ μέσα του. Ἐανάδλεπε τὸν ἑαυτὸ του παιδί, θυμάται ποὺ κι αὐτὸς μὲ τᾶλλα παιδιὰ γυρίζανε ἀπὸ σπῆτι σὲ σπῆτι καὶ λέγανε τὸν Ἀγιοβασίλη παίρνοντας γιὰ τὸν κόπο τους ὁ καθένας ἀπὸ ἕνα μελμακάρονο ἢ μιὰ δίπλα ποῦσταζε μέλι...

— Καὶ τοῦ χρόνου, φώναξε τὸ ἕνα παιδί, προτείνοντας κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρο τὸ ντέφι του γιὰ νὰ δεχτῇ μέσα τὴν ἀμοιβή.

Ὁ Ἀλέξης ἀφαιρεμένος δὲν ἄκουσε ὁ νοῦς του ταξίδευε μακριά.

— Καὶ τοῦ χρόνου, ἀφεντικό, ξαναφώναξε τὸ παιδί.

Κείνος βιαστικὸς ἔχωσε τὸ χέρι στὴν τσέπη του, ἐπιασε ἕνα φράγκο ἀσημένιο καὶ τοὺς τὸ πέταξε ἀπὸ ἀψηλά. Τὸ φράγκο ἔπεσε μέσα στὸ ντέφι. Τὸ παιδί πῆρε στὸ χέρι του τὸ φράγκο, τὸ ψηλάφησε, ἀλλάξε μιὰ ματιὰ μὲ τὸ σύντροφό του, ἀναποφάσιστο, δισταχτικό. Μὴν ἔκανε λάθος καὶ τοὺς πέταξε φράγκο ἀντὶ δεκάρα; Τί νὰ κάνουνε; Νὰ τὸ γυρίσουνε πίσω ἢ νὰ κάνουνε πῶς δὲν τὸ καταλάβαινε;

Ἡ σπιτονοικοκυρὰ ποὺ εἶδε τὰ φράγκο, ζύγωσε περὶεργῇ.

— Ἐνα φράγκο! Ἐλα. Μπαλωθήκατε, εἶπε.

Τὰ δυὸ παιδιὰ τὸ βάλανε στὰ πόδια. Πού ξέρεις καὶ τὸ μετανοιώσει ἢ τὸ καταλάβῃ καὶ κατεβῇ καὶ μᾶς τὸ πάρῃ πίσω.

— Ἄκουσ ἐκεῖ ἓνα φράγκο στὰ παλιόπαιδα. Ἄμ τί Τσιγκρὸς εἶναι; μουρμούρισε κατάπληχτη ἀπὸ τὸ φέροσιμο τοῦ νοικάρη της.

Ὁ Ἄλέξης εἶχε τραδηχτῆ μέσα στὴν κάμαρα. Τὶ κρύα ποῦνε ἀπόψε ἢ κάμαρα. Ποτὲ δὲν εἶχε νοιώσει τόση κρυάδα. Ἐνα καθρεφτάκι κρέμεται στὸ γυμνὸ τοῖχο. Ἐνα κρεβάτι ξύλινο, λίγα βιβλία σκορπισμένα πάνω σ' ἓνα μικρὸ τραπεζάκι δίνανε μιὰ μελαχολικὰ ὄψη στὴν κάμαρα. Τί δὲ θάδινε τέτοια μέρα γιὰ λίγη συντροφιά, λίγη κουδέντα, λίγη φωτιά...

Στάθηκε στὸ παράθυρο. Ἀναμμένα τὰ φῶτα. Ἀπὸ μακριὰ ἔφτανε ἢ βουὴ τῆς μέρας ποὺ ἔσθησε, ὁ ἀγέρας ἔφερε κομμένες νότες ὀργάνων ποὺ παίζανε τὸν Ἁγιοβασιλῆ στὰ μαγαζιά. Ἀνθρώποι περνούσανε βιαστικοί μὲ ψῶνα στὸ χέρι. Μιὰ δούλα πέρασε ἀποκάτω μὲ μιὰ καρβάνα ποῦχε πάρει ἀπὸ τὸ φοῖρνο, κ' ἢ εὐωδιὰ τῆς βασιλόπηττας ζεστῆς, ροδοκόκκινης μέσα στὴν καρβάνα σκορπίστηκε στὸ δρόμο. Ἐνα σκυλὶ εἶχε γύρει ἓναν τενεκὲ μὲ σκουπίδια πῦστεκε μπρὸς σὲ μιὰ πόρτα κ' ἔφαχνε νὰ βρῇ τίποτα νὰ μασήσῃ μὲ τὴ μούρη χωμένη μέσα στὸν τενεκὲ. Ἐνας ἄνθρωπος ποὺ πέρασε δίπλα του εἶδε τὸ σκυλὶ ποῦφαχνε καὶ τῦθωσε μιὰ μὲ τὸ μπαστοῦνι στὴ ράχη. Τὸ σκυλὶ οὐρλιαξε κ' ἔφυγε φοδισμένον μὰ σὲ λίγο ξαναγύρισε κι ἄρχισε πάλι νὰ ψάχνῃ.

Ὁ Ἄλέξης τραδήχτηκε μέσα. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ περνούσανε, ἢ δούλα, τὸ σκυλὶ, οἱ σθησμένες νότες τῶν ὀργάνων, εἶλα σταλάζανε ἀπόψε στὴν ψυχὴ του μιὰ θλίψη. Ἡ ψυχὴ του γυναίκα, παθιάρικη δὲν μπορούσε νὰ βασταχτῆ στὴ σκέψη τῆς ἀπομόνωσης, τῆς μοναξιάς μέσα στὴν πολυθόρυβη, στὴν ἀδιάφορη αὐτὴ πόλη κ' ἔλυωνε σὰν κερὶ. Θὰ μπορούσε νὰ βγῇ ὄξω, νὰ περπατήσῃ, νὰ φήσῃ τὸ νοῦ του νὰ πλανηθῇ μέσα στὴ βουὴ καὶ στὸ θόρυβο, μὰ τὸ ἀνακάτωμα αὐτὸ μὲ τὸν κόσμον τὸ χαρούμενον, θὰ τοῦ δημιουργοῦσε μιὰν ἀντίθεση ποὺ θὰ τοῦκανε τὸν πόνο δριμύτερο. Κλεισμένος στὴν κά-

μαρὰ του, δίχως νὰ κούνη, δίχως νὰ βλέπῃ εἶχε τὴν ἐλπίδα πὼς μπορούσε καὶ νὰ ξεχάσῃ...

Πάνω στὸ τραπεζάκι του ὑφώνεται ἓνας σωρὸς. Εἶναι τὰ τετράδια ποὺ γράφουνε οἱ μαθητὲς του τὶς ἐκθέσεις τους. Κάθεται στὸ τραπεζάκι ποὺ τὸ φωτίζει μιὰ μικρὴ λαμπίτσα. Ἀνοίγει ἓνα τετράδιο. Ἐτσι μπορεῖ νὰ σκοτώσῃ κάμποσον ὥρα. Διαβάζει. Εἶναι ἢ ἐκθεση ποὺ τοὺς ἔδωσε νὰ γράφουνε γιὰ τὰ Χριστούγεννα. Κάθε παιδὶ περιγράφει πὼς πέρασε τὰ Χριστούγεννα. Διαβάζει... Κλείνει τὸ ἓνα τετράδιο, ἀνοίγει ἄλλο κ' ἢ πέννα, τραβάει ἀτέλειωτες κόκκινες γραμμὲς κάτω ἀπὸ τὰ γραφόμενα τῶν παιδιῶν. Κάθε σελίδα μοιάζει σὰν κάμπος σπαρμένος παπαροῦνες κ' οἱ λέξεις κολυμπᾶνε στὸ κόκκινο. Πετᾶει τὴν πέννα στὸ τραπέζι καὶ σηκώνεται ὀρθιος. Νοιώθει τὴν ἀνάγκη νὰ νασάσῃ.

— Ὄψ. Θὰ σκάσω! Τί στεγνὸ, τί ψεύτικο ὕφος εἶναι αὐτό! Δὲν ἔχουνε διόλου ζωὴ, αἰσθημα μέσα τους αὐτὰ τὰ παιδιὰ!

Εἶνε τὸ ἴδιο αἰσθημα ποὺ τοῦ γεννιέται κάθε φορὰ ποὺ πιάνει νὰ διαβάσῃ ἐκθεση. Τὰ παιδιὰ προσπαθοῦνε νὰ μιλήσουνε σὰ μεγάλοι, πλαστογραφοῦνε τὴν ψυχὴ τους κ' ἔτσι λείπει ἢ τρυφεράδα, ἢ δροσιά, τὸ χρῶμα ἀπὸ τὰ λεγόμενά τους.

Ἀρχίζει νὰ σουλατσάει καταμεσῆς τῆς κάμαρας καὶ κάποτε ζυγώνει στὸ παράθυρο καὶ κοιτάζει ὄξω τὸ δρόμο. Ἐπειτα ξανακάθεται πάλι στὸ τραπέζι καὶ ξαναπαίρνει τὴν πέννα στὸ χέρι. Τί νὰ κάνῃ; Πρέπει νὰ τὸ πιῇ τὸ ποτήρι ὡς τὸν πάτο.

Ἐνας ἔχει γράφει τὴν ἐκθεσὴ του ὄχι στὸ τετράδιο, μὰ σὲ μιὰ κόλλα χαρτί. Ἐδιπλώνει τὴν κόλλα.

— Ἄ, ὁ Πέτρος Δουκᾶνος. Πάντα ξεχασμένος, σαπατσούλης, ψιθυρίζει.

Κοιτάζει τὴν ἐπιγραφή. «Γιατί δὲν ἔγραφα ἐκθεση».

— Μπᾶ. Ὅλα αὐτὰ γιὰ νὰ μοῦ δικαιολογήσῃς γιατί δὲν ἔγραφες ἐκθεση;

Κουνάει τὸ κεφάλι του.

— Ἐξυπνο παιδί, καλὴ καρδιά, νάχε καὶ πιὸ ὀρεξη γιὰ τὰ γράμματα. Θάταν ὁ πρῶτος μαθητῆς μου... Ἄς ἴδοῦμε τώρα τί ψευτιὲς ἀραδιάζει γιὰ νὰ δικαιολογηθῇ. (Ἀκολουθεῖ)

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γενικὸς Διευθυντῆς **ΛΕΩΝΙΔΑΣ Α. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ**

ΤΑΧΕΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΕΛΛΑΔΟΣ—ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Τὸ μέγα Ἑλληνικὸν ὑπερωκεάνειον

“ΠΑΤΡΙΣ”

ἀναχωρήσει κοτ' εὐθείαν διὰ Ν. Ὑόρκην τὴν 28 Σεπτεμβρίου.

Δι' ἐπιδάτας, εἰδητήρια καὶ περαιτέρω πληροφορίας ἀπειθοντέον :

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : Πρακτορεῖον Ἑθν. Ἀτμοπλοίας ὁδὸς Ἀπελλοῦ 1. Ἀριθ. τηλ. 320.

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΑΙ : Γενικὸν Πρακτορεῖον Ἑθν. Ἀτμοπλοίας τῆς Ἑλλάδος, ὁδὸς Φίλωνος ἀρ. 44 (ὄπισθεν Ἀγία Τριάδος). Ἀρ. τηλ. 127.

Οἱ θέλοντες νὰ ἀρχλιτωπὶ θέσει ἀνάγκη νὰ δηλώσωσι ἐγκαίρως εἰς τὰ Κεντρικὰ Πρακτορεῖα τῆς Ἐταιρίας καὶ εἰς τοὺς κατὰ τόπους ἀνεγνωρισμένους ἀντιπροσώπους.

Ὑποστηρίζοντες τὰ Ἑλληνικὰ ἀτμόπλοια, ὑποστηρίζετε τὴν **Σημαίαν ὁδὸς, μεγαλύνετε τὴν Πατρίδα ὁδὸς.**